

SLUTVERSION

Polisens användning av AI för ansiktsigenkänning i realtid (Ds 2025:7)

(Ju2025/00676)

Tidningsutgivarna (TU), grundat 1898, är branschorganisationen för landets dagstidningar och andra nyhetsmedier. TU representerar ett brett spektrum av svenska medieföretag, från rikstäckande nyhetsorganisationer till lokala och regionala aktörer. Organisationens uppdrag är att värna den grundlagsfästa tryck- och yttrandefriheten samt att stärka och värna grundläggande värderingar om ett demokratiskt och öppet samhälle genom att främja publicistisk frihet, goda villkor för journalistik och en hållbar mediepolitik.

Tidningsutgivarna (TU) har tagit del av rubricerade promemoria och ställer sig bakom vad Journalistförbundet har anfört i sitt yttrande och vill därtill särskilt anföra följande saker.

TU förstår bakgrunden av förslagen och att det krävs särskilda åtgärder för att komma till rätta med många av de hot som idag är aktuella i Sverige. Det är dock oerhört viktigt att principer om rättssäkerhet, offentlighet och möjlighet för insyn inte onödigtvis inskränks.

TU anser att det i promemorians förslag om ansiktsigenkänning för brottsbekämpande ändamål finns anledning att dra liknelser till hemliga tvångsmedel och de är nära besläktade med bland annat kameraövervakning. Dessa frågor är för TU viktiga ur ett källskyddsperspektiv. TU understryker därför vikten av att lagstiftning på detta område lever upp till högt ställda krav på rättssäkerhet.

TU anser att det är problematiskt att promemorian föreslår att begreppet AI-system ska ha samma innebörd som i AI-förordningen. Denna definition är väldigt omfattande och leder då till att den föreslagna lagen får ett tillämpningsområde som är betydligt bredare än det avsedda. Det vore bättre att utgå ifrån behov som finns hos Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att använda AI-teknik och ta fram en definition som

tydligt beskriver vilken teknik som avses. I avsaknad av en klar och tydlig avgränsning blir det svårt eller till och med omöjligt att göra en proportionalitetsbedömning av förslagen. Genomgående kan TU konstatera att kraven är lågt ställda för när tekniken får användas och detta riskerar att inverka menligt på rättssäkerheten. TU anser att det saknas garantier som till exempel offentligt ombud och det kan i sin tur påverka skyddet av journalisternas tystnadsplikt.

TU anser att det ska krävas tillstånd för användning av ansiktsgenkänning i realtid och avstyrker därför förslaget om att det i vissa fall inte ska behövas tillstånd. Utan tillstånd finns det liten chans att granska proportionalitet med mera. TU anser att det bör införas en bestämmelse motsvarande rättegångsbalken 27 kap, 22 § (avlyssningsförbudet). Det vill säga att om det material som samlas in avser uppgifter som omfattas av en journalists tystnadsplikt ska materialet omedelbart förstöras.

Vad gäller den föreslagna sekretessbestämmelsen anser TU att det är problematiskt med ett omvänt skaderekvisit, då det i praktiken nästan alltid leder till att sekretessen blir absolut. TU förordar därför ett rakt skaderekvisit.

I promemorian föreslås att meddelarfrihet inte ska gälla, d v s att tystnadsplikten ska ha företräde. Sådana begränsningar av meddelarfriheten kräver mycket starka skäl, som enligt TU:s mening inte föreligger i detta fall. TU avstyrker därför förslaget

Johan Taubert
VD

Jan Fager
Jurist